

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 36 (1922)

Artikel: El regn della flora
Autor: Muoth, Eduard
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-195339>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

EL REGN DELLA FLORA

DA EDUARD MUOTH.

IV. EXPOSIZIUN.

VII.

Ei sun' a „table d'hote“
el „paviglion Verduras“ ...

Ditg essan caminai tras noss' Exposiziun,
entrein uss stunclentai en noss' *Restoraziun*.
Ustier Salathiel en salv tegn bia verduras,
vegnin survî dad el aparti cun premuras.
La sia buna dunna sedrova sco la Martha,
sco ina Baucis buna cuschina „alla carta“ ;
ha ge surviu a Zeus¹ farbuns cun mèl e latg
sco in confect che Dieus cun agen maun ha fatg.
La Flora ei naschida da intelletg divin,
perquei ei provedida cun cor aschî carin ;
sche ella' gness capida perfetg en ses mistéris,
a nus mussass l'untgîda ord biars de nos fastédis ;
carstgaun vegn tras la spisa davéras formulaus,
sch'el mo prendess la dîsa d'emprender en quels graus !
La Flora, mumma buna, per tuts pinau havess
las tratgas de fortuna, sche ins gustar vuless ;
sil vèrd tagliér digl jért presenta dellas gadas
las jarvas de confiért, cun mellis duns ornadas ;
cu 'l tîssi sco in sprèr segrefl'en noss' aveîna,
carg' ella spèrt il sprèr e spendra la pluscheîna.
Egl *jért* la buna Flora pendiu ha siu calender
e dat leu buna scola a tgî che vul emprender ;
emprender sto scadin, emprender mo adina,
quei va 'von beiber vin, quei fa per tuts furtina.

¹ Ovid, Met. VIII.

Lein pia salidar verdus della mesada,
 cun els lein conversar en lègra paterlada. —
 Mirei tschen sora Ruta², l'amatga dellas claustras!
 Mai maunca ge la ruta en in curtgin de claustras;
 ell' ei ge fetg cuntenza cul plaz il pli mitgiért,
 ei spèrt sper la credenza, sch'ei drova in confiért.
 Musteila, pintga tîgra, avon ch'entscheiver lutga
 cun tussegada vîvra, marena *feglia-ruta*;
 ge, ruta ei remiédi encunter tussegadas
 e metta sco in miédi a liug bia sfarfagadas;
 perfin encunter pèsta da vegl vegnev' clamada,
 aunc ussa ell' arresta enquala nauscha Baba;
 siu flad ei in balsam che croda sco rugada
 ed ord siu grisch romam terlischa sulegliada.
 La sia flur cruschada ell' arma dils *Cruschai*
 vegnid'ei anfarlada savens da mauns sacrai;
 ei ge simbol de ricla, simbol d'humilitonza,
 mal losch naven urticla e fa turnar speronza;
 a paupra, orfna spusa fa ella da tschupî,
 stgiraglia burasclusa mid' ella en clar dî.
 Salathiel, 'gl ustiér, ha merviglius capiu
 de dar a siu quartiér in niev, modern vestgiu;
 el ha ge fatg l'emprova de installar en Flora
 la glisch, la biala, *nova*, che *l'aua* cûa ora;
 retratg ha dal Perû, plontau en nies Grischun
 — prezis sai buca cû — il „*camegiont carschun*“³.
 Quel porta ge capétschas de puorpra che flamègian
 las seras-stad camétschas, sbrinzlond el stgir camègian.
 Sas tgî ha discuvretg quei pign, splendidus steilè?
 — Sco nus ei vegniu detg — la *feglia* de *Linné*.
 Entuorn la flur scarlata la *feglia* dat vi tut,
 fan cun sesez salata e scatschan il scorbut.
 Cul *Tropel* sociada en lîgia samarita
 ei *Calendula*⁴ durada, ch'ei ina sontga Idda.
 Vertit ei siu character, denton vegn tschapitschada
 da beinenqual calfactor, che vul mo far parada.

² Ruta graveolens L., Gartenraute.

³ Tropaeolum, Kapuzinerkresse.

⁴ Calendula, Ringelblume.

Per las pli nauschas plagas pain' ell' il meglier étg
 e sin in quolm d'arpagas savess tschentar siu létg;
 ma ella vegn sbittada, numnada flur-santéri;
 lein sia lamentada udir, cun star muréri.

„El cheu sut fossa nova haveva la gangrèna
 e mals — entira bova, e gronds — sco la balèna;
 jeu stevel von ses peis, bugen vess medegau,
 ma el ha dau culs peis e mei ha tschapitschau.

Ed ussa el pertgira las gaglinas dil plevon,
 ei ius en combra stgira, ei stau oz siu *caudon*;
 sun ida er sur fossa, aschia hai orau:

„Ti fusses aunc en possa, sche 'vesses mei suondau.“

E vus spuentamustgas, cun vies levsenn el tgau,
 in dî vus per las Brustgas vegnis saver bien grau;
 pil cass che lu vegnis peiziep per in cussegl,
 en cass stoveis vegnir ad uras da marvegl;

sche fassel s'absentada, supplicheschel de spitgar,
 adina fatschentada, hai tribel bia da far;

sulet ils dîs pli stgirs, de quels cun parisol,
 lu tard ei catscha dîs en miu pign paviglion;

stovend l'entira notg lu scriver per franzos,
 sai mai avon las otg lu arver ils rulos;

jeu hai, sco vus saveis, staziun de Meteor,
 ins vegn mai giu da peis, ord il scrivém mai or;

nudar il barometer e mesirar la plévia,

far sez il chronometer — quei sto dar luna tiévia;

cu l'aura ditg ei paura, ins vegn vilaus sc'in panter,

ins schass la macortaura magari ir tiel gianter!

Sulet chevû la Milla⁵, che venda parisols,

lu rî en sia villa, fa rauba cun ses fols.

Pil cass che 'leis prognosa, per exempel per damaun,

jeu sai spèrt, senza posa e senza far schliet saung —

— sulet in pign mument hai jeu cun miu égl-hazla

la caussa endament — che graschla mia hazla:

„Cu tgiét ei si marvegl, cantond sil lidimè:

Lu leva il solegl e corna il cavrè!“

— Ge, ge, ti flur-santéri, ti gronda profetessa,
 ruaus' in tég, stai éri, ei tucca uss da Messa.

⁵ Alchemilla vulgaris L. Taumantel, flur-latg.

Udis? gia l'*Aquilegia*⁶ lai resonar choral!
 En bi azur s'eregia siu gotic, bî portal!
 Ge, dissegns de Gothica ha ella dissegnau,
 ils meisters della Gothica dad ella han copiau;
 ne 'lessan *els* pretendèr d'haver 'gl original?
 Stovessen far calender, che 'vess negin Nadal!
 Sco èvla ei sgolada, perquei ei l'*Aquilégia*,
 sin tgau ei setschentada a Jovis che tut régia;
 a Frigga — sco ins legia en in pàgaun urbar —
 stoveva l'Aquilegia pantoflas empristar;
 pli tard il siu survir aunc crescha en fortuna,
 stovend perfin furnir ils vons a Nossadunna;
 Ei veglia aviatica, ma maina ei curdada,
 ell'ha segira prattica, en tschiel ei segirada.
 Sin tiara ils nanins, ch'el stgir er vesan clar,
 ord quels azurs glasins dultsch van tschitschond nectar.
 Savens sper l'Aquilegia stat igl *Alant*⁷, nies Glian;
 sur quel a nus perdegia gia Plinius, il Roman;
 raquenta co Caesar sin costa de Britania
 po las legiuns spindrar cun ina ord Botanica;
 vend lagutiu la mort en aua tussegada,
 catschar ord els la mort po ina flur durada;
 quella vegn svelada entras buns insolans,
 mitschai ein da terrada Caesar cun ses Romans;
 perquei a quella flur il grond consul roman
 ha dau in num d'honor, che auda a nies *Glian*⁷.
 Nums auters, buc profans, na, nums cun tun divin,
 Alant vev' tiels Germans: igl *égl* e *tgau d'Odin*.
 Perquei sche nus vein égls e vein buc piars il tgau,
 tut bien, schege ch'ei vegls, a nus ei adengrau.
 Il Glian perquei sefultscha el matg dell' Assumpziun,
 el tucca nota dultscha de nossa redempziun. —
 — Tgî ei igl um che vegn cun tgiern che tuna sèc?
 In jester sei — jeu tegn — pertgei el tschontscha *grèc*⁸.
 El stat sco in gardist el piérta della gula,
 el ei in spezialist, el ha rutina buna.

⁶ Aquilegia vulg. L. Adlerbl., Jovisbl., vons de Nossadunna.

⁷ Inula britannica L', Alant, Odinshaupt, glian.

⁸ Trigonella foenum graecum, Bockshornklee, fein grec.

El propi ei da casa sin rivas de Mar-Miéz,
 tier nus els ords secasa sco miédi dil culiéz;
 va, prend dad el cussegl, cu battan unfladiras,
 el franc vegn a cavegl de schluppentar las diras.
 Savens cun Trigonel va *Aloë*⁹, l'Africana,
 e fa schi bein sco tschel la buna Samaritana.
 La nossa Aloë prepara pérlas bunas,
 ma pli bugen caffè laguotan nossas dunnas!
 Ei ge la petradat adina mo sforzada
 e cun stinadadat bugen vegn refusada.
 Sas metter pli savens la Aloë sin plagas,
 che tras ses buns talents lu vegnan medegadas.
 Pli ch'Aloë, l'amara, jeu stemel la *Rhabarber*¹⁰,
 ge, quell' a mi ei cara, cu fa compott--Rhabarber;
 quel vegn en bien quartura ord jert e silla tabla,
 magnifica verdura, sche cuschanier' ei habla.
 Less quella derscher aua, Rhabarber sevilass,
 tergess el tgau la aua, ch'ei legramein tunass:
 „Co — ti vul aunc springer il schélli en salin?
 Co — buc sas distinguer plî denter au' e vin?
 O sabia cuschaniéra che aua dursch' el mèl!
 O fina caffetiéra che vul cungir cun fèl!
 Sas-tgei savesses far? il mèl aunc trer pli lunsch
 e lu il fèl barsar — per tuchigiar pli tschunsch!
 Sin quei la Elsa véglia smanond vegn cul starschun,
 sa er lavar la béglia, ell'ha in bien barschun!
 „Tgei di — la Capellèra — en siu lungatg barbar?
 Ha 'l puspei 'l Barbèra — la ura-tgau fatg star!
 Empreder — tgei — pér ussa duessen las triaccas
 da quella loscha Russa? nus fussen bein pulaccas!
 Vein nus buc giu verduras — avon che quella neschi?
 Avon ché en maluras siu grond capî flureschi!
 Tgî stat a pèr, tgî stat — eis puspei cheu ti tuoss —
 a pèr a miu car mat, ch'ha num durau — *Baguoss*.
 A Rom'ei stau in rètg, che vevi num Catô,
 el vevi vusch sc' in plèt, tunavi sc' in tschacô;
 quel hagi perorau sil Forum cun siu plèt

⁹ Aloë vulg. L.

¹⁰ Rheum offic., Rhabarber.

e hagi declarau sco Factum cun vegl drètg:
Baguoss — ei seigi stau, che hagi 600 onns
a Roma conservau il coc dils perdavonts!
Pér lu sei semussada el pèz roman la tuoss,
cu stada sei sferdada — la carezia pil — *Baguoss*.
Per quel aschia plaida autoritat schi classica,
ei drova buc ruaida, ferm stat la nossa *Brassica* ^{11!}
Honor a tuts ses mats, surtut a quella razza,
che ha, cu els ein tats, magnifica cavazza!
In' auter, il tgautschuor, furnescha apricosas,
in' auter entir fuor gustusas, bunas rosas;
il giuven, miu figliol, ves'ô sco paun e latg,
cun el, miu Carviol, hai ferma lîgia fatg.
Cun quella compagnia de magnificas verduras
van en harmonia aunc outras savurusas.
Salata, brina, tschuora, ei in confiart pil cor,
retegn el, sch'el stagn quora, fa ir el, sch'el stat or;
la *reba*, che sut tiara seliunga e sestenda,
en melna tastga siara andutgel sco merenda;
perquei la buobanaglia 'gl atun ei laghegiada,
fagend seif — jert en paglia, da far ina raffada;
Er quei ei mussament che reba seigi buna,
cloquents ei 'gl argument che natira sezz' encruna.
Sche novas sas d'in scazi — vul ti quel buc cavar?
Vul esser in tamazi e schar il bien sfundrar?
Lein nus saver *pli bein* de *reba* la valetta,
in dî nus visitein *madame Marie Baletta*;
schege che ei stizzada tier ella la pupilla,
aunc clar ei envidada la glisch della Sibilla:
Sibilla ver' ei stada, in orachel a Dardin,
mai, mai vegn emblidada — la *Baletta* de Dardin. —
— Ma holla! l'ura va, ei uras de far tscheina;
quala suppa — sa — lein far oz, ti Madleina?“
„Per variar il contegn, proponess oz ‚la chistrada‘,
quella plischess — jeu tegn — cheuen all'entira mesada.“
„Bien, ti has proponiu, rabetscha il material!
Ti has ge bein saviu, ch'ei vegni ded ir cun stadal!
Manézza silla tigliola in tgau ni dus — baguoss,

¹¹ Brassica oleracea L., Kohl, baguoss.

tut fin, buc alla cambrola! prend dil *fin*, dil tshuor!
 Sper giuvnas rebas cavèglia — has mess a lomiar la fava?
 in pugn lentelgias, arvèglia, emblida buc ina raba!
 Ti sas lu er — na, quora per sèller, por, peterschin!
 Prend er in tec jarva-tschuora! quei astga vegnir ensurin.“
 „Dei buc er prender sco métga, per manizzar en chistrada
 ina cucumera e sétga, ina grossa e lada?“
 „Bein — e sas lu tagliar tschaguolas ed in pop agl,
 per far tes égls larmar, muentar il stgir e gagl!
 Las larmas ein ge bunas, per ils puccaus lavar,
 turnar fan bunas lunas, puspei solegl fan dar.“

Ferton che en cuschina ei tuna e camègia,
 en piérti ei scalina, in schiér! tras ésch cuchègia
 „Holla! tgei dat ei cheu? jeu crei pilver ch'jeu vegni
 ad uras gest en cheu, pudesses far beinvégni!
 Veis lavagau l'udida, che deis cheu sco sin schumber
 culla bucca stagn la frida — adatg! savess ge rumper!
 Veis fors' il modernatsch, che scufla vossa brenta,
 ne auter mal pupratsch che vus in pau vilenta?
 En quels ed auters cass jeu vegnel sco clamaus,
 per mei sei mo in spass, ded ir cun tals babaus.
 Sche vesses encuretg silmeinz miu frar selvadi,
 vess el, il bien *Curet*¹² spindrau vus dal stempradi;
 ed era mes cusrins, igl *Enis* e *Fanètg*,
 vessen sco buns vischins tractau vus beinendretg.
 Cumprei de nossa rauba, nus dein schi bienmarcau,
 sche gnanc leis dar quei ch'auda, encurrî nus sin vies prau.
 Sil prau Magun da spèss semnei, semnei curétg,
 cu'i tuna leu da fèss, curétg ei fetg bien étg;
 cu manizzeis las rabas, baguoss, las cotschnas randas,
 mettei lu dellas gadas entuorn nus sco ghirlandas;
 von quellas sespuantan brantinas dil magun
 e fan che quel daventa in ver e ferm Grischun.
 Quei han saviu ils vegls bia meglier ch'ils moderns,
 ils vegls han giu buns égls e sentiments materns;
 a Roma ed Athen sin nobla meis' adina

¹² Carum Carvi L., Kümmel, curétg.
 Pimpinella anisum L., Anis, enis.
 Foeniculum offic., Fenkel, fanètg.

nus fuvan aunc suren perfin a *salarîna* ;
 nus vevan in lacaî aposta mo per nus,
 nus vegnevan lu *dumbrai* — tont fuvan prezios !
 Denton oz sun vegnius pervia dil concert,
 che vegn ge oz tenius el paviglion tiel „Verd“ ;
 jeu cumprel buca plaz, la buorsa tegn Fanetg,
 jeu mez hai gnanc in baz, ma jeu stun mo sidretg ;
 sefuschel en vies jert, quel ha bugen miu fretg,
 dat franc perquei albiért a mi il pign curetg.
 Udis? els han entschiet nos cantadurs amabels,
 mintgin vegn cun siu miéd, tuts ein solists capavels ;
 En cant alternativ mumentan il mulin
 mintgin el vitg nativ ; entscheiv' il *Peterschin*¹³.
 „Ei era ina gada in sevilut, nauschet,
 savens fuv' tut scarpada la caultscha dil matet ;
 el veva da sefar tudî cun la soretta,
 ma quella, per dir clar, fuv'era buca crètta.
 Il num ded el fuv' *Peter*, *ell'* era ina *Silia*,
 fageran strusch miez meter il Peter cun la Silia.
 In dî stend sesgarflond ils dus puspei sin vîa,
 per aria vegn sgolond la metta de fein, la strîa ;
 il Peter sto el tratsch, vegn en ragisch midaus,
 la Silia sto el catsch, che vegn ensî stilaus ;
 da lu a mi vegn dau il num de Petersîl,
 Romontsch ha strubigliau miu num en Peterschin.
 Sil camp, il culinaric, jeu passel sco pussonza,
 hosp sun exemplaric sil dî de perdunonza ;
 hai num de dira tèsta : pér dai sil peterschin,
 el ri sur la tempèsta — „c'est grêler sur le persil“.
 Jeu hai in frar falliu, dafatg in catavégnas,
 el auda el burniu ed entadém las pégnas ;
 sch'ils égls ed er il nas fan buna expertisa,
 scuvierer lev ti sas l'imitaziun fallida ;
 tier mei stat la verdat, che spendra ses clients,
 siarp ei la faulsadat, ha tîssi en ses dents ;
 en sac mo bien jeu hai — de dir quei buca tremblel —
 jeu fetschel tgei che sai cun miu remiéd schi sembel ;

¹³ Petroselinum, Petersilie, peterschin.

Aethusa Cynapium L., Hundspetersilie.

tras quel ein biars gidai ; cussegls hai era agens
per égl's ch' ein inflomai, per „rosa“ e lentagens.
Uss vi serrar canzun e spèrt tagliar il fil,
jeu sun in bien Grischun e restel Vies Persil.“

Vend *in cun parisol*¹⁴ aschia cun bien tun
mess il concert en sgol, sesaulza in *Tschadun*¹⁴ ;
el auda tiels carschuns, in dils pli salai,
el smeina ses tschaduns, sco spadas ils *cruschai*¹⁴.
„Jeu sun in um selvadi e stun en il polar,
sun ius el freid selvadi, per leu poder spindrar ;
sun ius sco legiunari el Nord tier ils matros,
hai fatg il missiunari, sun mai 'gnius anavos.
Cu'ls umens della mar, battî dalla ferdaglia,
ston quasi schar curdar lur membra en fercaglia ;
cu'ls roclan sco galatschs en tresta servitut,
d'aventar sclavs pupratschs dil ner e nausch Scorbut,
che ei in ner pirat, che cun crudeivla bratscha
stinschenta sanadat, smarschenta dents e fatscha :
Lu vegnel sco spindrader, fugentel igl unviern,
e carghel il tentader, bettend el egl uffiern.
Jeu creschel sper la mar en in terratsch de sal
e saiel medegar entras miu saung vital ;
quel porscha als malsauns cun ses verds tschaduns
in miéd che fa els sauns, ils *mes tschaduns ein buns*.
Dus dîs fetsch uss vacanza el paviglion Verduras,
per tschessentar la panza, pil cass ch'igl ei aunc uras ;
jeu sun „a table d'hote“ cuntents cun in pugn sal
e vendel „a table d'hote“ ils mes tschaduns de sal ;
quels ein daveras buns, oreifer per ils dents,
semnei de quels tschaduns, 'gnis esser fetg cuntents.
Ed ussa vus salidel, plaschiu ha il Grischun,
quel franc jeu mai emblidel, jeu sun *Carschun-Tschadun*“
In viv applaus resuna atras il paviglion,
la musica intuna il march „Napoleon“.
Finida la sunada, comparan dus matets
e contan lur cantada cun vuschs sco aunghellets.
„Vegnin ensemen dus, nus vein mo *ina* schlatta ;

¹⁴ Umbelliferae, cruciferae ;

Cochlearia offic. L., Löffelkraut, carschun-tschadun.

negin che schagia nus, survegn la bucca fatta“
 „Jeu sun igl *alv* dils dus, ch'ins cloma cun Senaf¹⁵ ;
 l'auter de nus dus ei *nérs* — inpau biglaf ;
 savens ha maliltgau, jeu sto savens al frar,
 che sa a mi nin grau, las solas-pei scaldar.“
 „Tgei dis de maliltgau! pos esser sez bigliaf!
 Il mal has ti el tgau! *ti* eis il schliet senaf!
 Veseis la gronda noda ch'igl *alv* ha leu sil nas?
 Stau bien tier frida stoda che quel fuv' buc de glas!
 Tschei dî igl *alv* pignet, che va tudî pils seghels,
 ha tras in brav zarcllet sil nas ratschiert dus neghels!“
 „Miu frar, che ei in *Mor*, perquei ch'el mai selava,
 el crescha siador sc'in stétgel tup de fava ;
 cul ner vul zuppentar las fridas de zarclunzas,
 perquei mai fadigiar tier el san las lavunzas.“
 „Quest niebel auditori bein vegli perstgisar,
 ch'igl *alv* toc cucalori sa meglier buc risdar ;
 el ha ge las bigiaunas che ein uiérsch carschidas,
 perquei ein las muraunas tier el schi malmadiras!
 Perquei ei er siu iéli *secunda* qualitat,
 ad el munglass *miu* iéli dar mo per caritat.“
 „Ge, ge, ins vesa clar, tgei iéli *Mor* furnescha,
 ge — brastga sa el far, de far fulin capescha!
 Quei esser vegn raschun, che *Mor* lai sia schientscha
 savens dar giud mischun per spir grev de sabientscha!
 Lu sto il senaf *alv* seglir cun spért e pasta,
 munglass il ner far *alv* ; miu frar — ma ussa basta.
 Il ner ed *alv* Senaf han dau perdetg' a vus,
 che ver, real senaf els seien omisdus.
 Cun lur vertit recenta els pon la mort temprar,
 fan ella ìr murenta, fan veta returnar ;
 perquei favur spitgein da questa „table d'hôte“,
 d'astgar fideivlamein survir a „table d'hôte“.
 Jeu hai aunc in salid dall' onda *Rabaforza*¹⁶ ;
 trasô sto en agid, tudî ins ella sforza.
 Da casa propi stada sin rivas de Mar Nera,
 fetg baul ei emigrada en tiaras della Sera ;

¹⁵ *Sinapis nigra et alba* L., Senf, schwarzer und weißer, senaf ner ed *alv*.

¹⁶ *Cochlearia armoracia* L., Meerrettich, rabaforza.

sc'in vegl autur rapporta, buevien ils Germans,
 per dar a seit la torta, ord tgaus — numnai ravans
 tgei fuvan quels *ravans?* tgei auter che la scorza
 de ravanets vegnî titans, ch'han num uss rabaforza;
 nus essan progressai, buc plî duvrein la scorza,
 nus essan pli murai sil coc intern, ch'ha forza;
 jeu vevel schalantau in maun e nuot gidava,
 mo l'onda ha gidau cul boggn de sia raba;
 cun nus ei sociada, cu vegn sut firma *nossa*
 mutarda fabricada, il ferm maguol ded ossa.
 Quell'onda tuts salida, lai giavischar ventira,
 tier ella tuts envida ed a vegnend nus mira.“
 „Lubi aunc plaid a mi, adina aunc il nér;
 vend mess il dretg capî, igl alv ha detg il vér;
 cu essan denter nus, stovein exercitar,
 — ma senza mal per nus — igl art digl urticlar;
 dii rest nus setenin ensemen sco la rascha
 e nossa vanaun, pendin ella medema furnascha.
 Er jeu vi schar saver, che ina vus salida,
 ell'ei per dir il ver, la feglia della sira;
 cun ella, mia steila, 'gl'emprem sun s'entupaus
 en tiara buca freida, sun spèrt staus incantaus;
 cun mei ei lu vegnida, bugen cun mei restada,
 adina beinvegnida, adina carezada;
 essend jeu in senaf, character furius,
 — jeu fessel in bigliaf, sche lessel dir smulus —
 duvrau ha'i bien remiédi, per metter cunterpeisa,
 ei ha duvrau bien miédi, per metter grad la meisa!
 Ei ha duvrau in cor, che fussi zun migeivels,
 tras quel Senaf, il Mor, vegnius ei comporteivels.
 La mia buna steila terlischa el zuppau
 e sut pelusa teila seras'in tschiel bi blau;
 sin quels azurs arviuls in mèl, schi dultsch or tschétschan
 ils raffinai aviuls e legher cantond lu métschan.
 Sin questa table d'hôte, en quels glasins azurs,
 il mèl per table d'hôte *termess han mias flurs.*“
 Tras pavilion resuna in vivat sil Senaf,
 e laud sin laud s'empluna sin *alv e ner* Senaf;
 il laud ha buc en schèlli, dil tut ei meritaus,

perfin egl Evangeli senaf vegn exaltaus.
 Per mantener il clar, igl ei uss gest endretg
 de schar bi s'envidar la flur *candeilarètg*¹⁷.
 „Jeu vi buc s'entardar, bugen vi obedir,
 la glisch vi envidar e quella schar scharir ;
 la glisch — di 'gl Evangeli — buc auda sut scabèlla,
 na, arder dei sco iéli, ensî sco fegliadèlla.
 Il *Ner* ha seduvrau de drizzar il siu tgamin
 sin mei, il pign Barbau, dau da migliar fulin ;
 ins mei ha circumdau cun tontas détgas stgiras,
 che ditg han stgirentau mias innocentas miras ;
 adina disprezzau el cor hai il malmund,
 mo *quel* hai carezau che ei *la glisch dil mund* ;
 udì la vera détg della candeilaretg,
 che partel sc'ina métga, gustei la cun delètg.
 In retg dell' insla sontga, Edin cun fegl Lucin
 bitschava tiara sontga in di sco pellegrin ;
 sin fossa vaticana engiran silla Crusch,
 en carezia cristiana ambratschan els la Crusch
 e grazia preziosa els scrolan sigl Exquilin
 tier Mumma Graziusa che tegn 'gl affon divin ;
 lu per sfundrar ragisch egl aur della carezia,
 per dar a giuvna glisch clarèzia e fermèzia,
 retg va cul pign Lucin el stgir de catacumbas,
 el venerabel, sogn curtgin, englar de sontgas tumbas ;
 tras labirint manar vul els in um tut leischen,
 che schava per pagar ruclar siu fauls rudeischen ;
 cu el cun els sesanfla el cavestrau pli stgir,
 el stézza spèrt la ampla e fui dalunsch cun rir ;
 cheu crodan en schanuglia Edin cul pign Lucin
 e spluntan cun dartuglia vid igl agid divin ;
 els spluntan vid las fossas cun tont fidau rugar,
 ch'udir sto senza ossa, ils Marters sto destar :
 Enina — tgei splendor ! fugida ei stgiraglia,
 tgei biala terlichur formicla sin miraglia !
 Da tgî vegn la splendor, danunder solegliada ?
 Mirei — 'gl ei ina *flur*, che dat la glisch beada ;
 il fegl dil retg, Lucin, 'vev' ella entamaun,

¹⁷ Verbascum Tapsus L., Königskerze, barbau.

il bab, il retg Edin, tremblond stend'or il maun.
 „O bab! exclom' Lucin, quei ei la biala flur
 Barbau de nies curtgin, o mira — tgei aurur!“
 „Ed ell'ha nus spindrau, d'in aungel envidada!
 Uss *vegni* — stagl Barbau — *candeilaretg* numnada.
 O fegl, lai mai manar da glisch, ch'ei faulsa, vana,
 da glisch, che sa stizzar en stgira sutterana!
 Mo quella glisch fa clar, fa clar en tut il stgir,
 ch'en nus il mal stizzar, il bien sa far sclarir.“

Essend cun quei finiu il cant de nies Barbau,
 negin ins vess udiu che 'vessi acclamau;
 negin lu veva vusch, tuts plitost mo larmas,
 suttacumber sto la vusch avon de quellas armas.
 Per nuot candeilaretg buc ei simbol de larmas,
 ma sch'ella ard'endretg schigiar ston er las larmas.
 „He, he! veis cheu tragedia, ch'ei vegn tont larmas spons?
 Spitgei — nus lein commedia mussar a vus biaronz;
 per larmas schigentar nus vein in bien solègl,
 sch'ins seccas sa purtar, vein er in bien batègl;
 nus essan schumalinas, mintgina buna féglia,
 adina en carplinas, quala sei la véglia;
 mintg'onn vein novs capials, che quostan in grond fatg,
 adin' ein verds e bials, buns umens vein cunpatg.
 Denton en nies negozi va'i era buca mal,
 nus veir en nies consorzi bia senn industrial;
 las flurs de nos capials savein nus transformar
 en delicats rudials, bugen schein quels gūstar;
 artechel fetg tschercau, bia meglier ch'il Tilsit!
 Tier nus vegn marcadau *mignuc* — in exquisit!
 El vegn er exportaus da nossa veglia firma
 en lontanai marcaus, vein in depot a Smyrna.
 Il ver recept — zuppau tenin en nossa truca,
 nus duas ins ha numnau adina la *Fegliamignucca*¹⁸.
 Nus vein er exponiu a Cuera nos products,
 saveis, sche vus meis giu, schigiar ils nos mignucs.“
 E spèrt cun reverenza fui ella zoppigiond
 scalorgia de Cresenza, davosvî sezuppond;

¹⁸ Malva silv. L., Malve.

Althaea offic. L., Eibisch, fegliamignucca.

ins vesa solegliadas, ils mauns van sco de scûder,
 las larmas ein schigiadas dal rir e siu secûder.
 Essend igl equiliber puspei restabilius,
 ord strèt看 sefâ el liber in hosp da fin vestgius.
 El ei in colonist, vegnius dal bî miezdî,
 ceheber farmicist, uss sia vusch udî!
 „Jeu sun vegnius tier vus per prender si il frèstg,
 e tont sai dir a vus, ch'jeu hagi anflau il frèstg.
 Tier nus giu el miezdî nus vein tut auter riéd,
 de stender nies tschupî e nèbla fa leu nies friéd;
 leugiu cuvrin sco caglias las spundas e collinas,
 savessen dar battaglias a vossas flurs alpinas;
 cun tut sun fetg cuntents, che sun vegnius tier vus,
 pertgei sun staus savens fetg satisfatgs da vus;
 la voss' invitaziun ei stada adengrau,
 la voss' exposiziun bugen hai visitau;
 jeu vi per engraziar sco jester colonist,
 miu miéd er schar tunar, ma sun mo pign artist.
 Ei ha a mi plaschiu, che vus veis cultivau
 vies tschéspet, bi vestgiu che Dieus a vus ha dau;
 sin vies talè grischun veis cun inschin tessiu
 vies agen ferm carpun, per far in dretg vestgiu;
 igl ei mo fetg endrèt看, che mintgin habitar
 vul sut siu agen tèt看, siu agen paun magliar;
 ma tonaton ins astga e dei buc refusar
 scadina jastra frastga ch'in bien sa anfarlar;
 perquei a vies curtgin recommondel mia frastga;
 ei schlatta *Rosmarin*¹⁹ — buc ina nobl' e castga?
 's el buc compogn fideivel dal Batten alla fossa,
 amitg, in curteseivel, a tutta veta vossa?
 Mett' buca il padrin, cu conta la stgalintga,
 sil pèz matg-rosmarin, mond cun figliola pintga?
 Va quella buc ornada cun bi matg-rosmarin,
 cu dagl altar gastada vegn cun il paun divin?
 Turnond leu cun tschupî cul giuven, car Flurin,
 caveglia quel 'gl anî sin frastgas-rosmarin;
 sche ella sto bargir sin fossa dil Flurin,
 cun ella fa vegnir puspei — il Rosmarin.

¹⁹ Rosmarinus offic. L.

Tgei dir vul — *rosmarin? rugada della mar* —
 perquei sa a scadin dil bien avunda dar ;
 rugada de clarèzia per glischs de vossa fatscha,
 rugada de carèzia, cu'l cor vul far galatscha ;
 savens ha'l inspirau canzuns a trubadurs,
 tras quels ha el anflau fetg buns cultivaturs.

Il miédi il plî bî lu conta Rosmarin,
 cu 'l stat sco bî tschupî entuorn divin bambin ;
 sin rosmarin tschentau Madonn' ha siu bambin,
 en quel a nus ha dau in rosmarin *divin!*"

Ed uss vegn acclamaus nies vis-chel Rosmarin
 cun in immens applaus: Eviv' il Rosmarin!
 Eviv' il Rosmarin, il bien amitg dil cor!
 sto star en nies curtgin! Mai, mai schein el ir or!"

Ed uss ei vegn fetg viv puspei sin palancada,
 malètg zun attractiv semuossa von raspada ;
 in niebel, giuven pèr! Vaniescha sin las barcas
 manass bugen quei pèr entuorn per pintgas marcas ;
 la spusa — spîgi' azura, aroma per flavî,
 terlischa en mondura de viv e verd valî ;
 il spus, cun pli statura, cun rosas sin capiala,
 semett' en positura, dat tuosch e lu faviala :
 „Ei sa fruntar beinduras, che perfin in sabi
 batt'en aventuras ventira sco in fravi ;
 gie, er sin camp floral enqualin emprova
 de far in pass fatal sin ina via nova ;
 ei sa levar la luna, ch'ins ei unfis da prosa,
 ch'ins vul tentar fortuna cun rumper ina rosa ;
 er jeu sun capitaus el cass fetg adual
 e sun sco inspiraus d'oz dar avis spusal ;
 pia sche in schess — supponien uss quei cass —
 „il Tym ei s'empermess“, jeu oz buc protestass!
 E mia ventir' ei stada davéras buc palandra,
 la flur cun mei spusada ei ge la biala — *Fandra* ;
 pia nus lein dir: Vein fatg nies spusaléci ;
 sa in uss forsa dir: Han fatg cun pauc giudéci?
 La Fandra ha fundau stupenta lavarîa,
 en quella collaudau Salon Parfumerîa ;
 en rom parfumeria renomada spezialista,

en romana lavaria emprema parfumista ;
 dapli fa en cuschina adina bein per casa,
 ed er en medeschina eis ella bein da casa ;
 ord hypochonders fa carstgauns puspei normals,
 cu tgau cun rodas va, ha spèrt mess en dus pals ;
 ensemen vein fundau ina staziun aromatica,
 nus quella vein tschentau sin basis areostatica ;
 vein priu per nies „garcon“ in pign ch’ei nies beadi,
 senumna *Miseron*, ma auda tiel selvadi ;
 denton cun nus parents ha era ses buns duns,
 schege ch’el pli savens tarmaglia cun tschaduns ;
 A mi di *Thymian*²⁰, a mumma di *Lavendel*,
 nus schein al pign giuvnal adina mo il *Quendel* ;
 clients zun numerus ha la Firma nossa,
 tuts areonauts famus, che rumpan mai lur ossa ;
 bugen tier nus setschantan, vend gronda seit pil dultsch,
 e quella els cuntentan tier nus cun nectar dultsch ;
 malètg — co’ls van tschitschond il mèl ord nossas flurs,
 dunschalas van signond sin tschéntas de lur spus ;
 perquei nus uss unfrin a questa table d’hôte
 brél pintga cun dultsch vin, ch’ha num il *Mèl-Narbonne*.“
 Puspei ils mauns sblazzond fan ferma tschallatada,
 tut va viv gratulond, da cor va la risada ;
 per dar als spus honor en ferma simpatia,
 resuna cun vigur il marsch de Mastralia.
 Il marsch de Mastralia laventa misterlessas,
 ge, treis — en harmonia — comparan sco prinzessas ;
 formeschan in accord cun tuns de sanadat
 e fan in grond record, ma senza vanadat.
 Scadina sa pigliar in tun fundamental
 e tschellas spèrt anflar san tun terzal, quintal ;
 las san ord vusch sublima en bassa er curdar
 e lu prendend septima sin quinta sesalzar ;
 sin scala san sgolar harmonica, melodica,
 dal dominant manar cun forza san sin tonica.
 E tgî ein quellas treis? *Melissa, Salvia, Mentha*²¹ ;

²⁰ *Thymus vulgaris* L., Thymian.

Lavandula offic. L., Lavendel, *fandra*.

Thymus Serpyllum L., Quendel, miseron selvadi.

²¹ *Melissa offic.* L., *Salvia offic.* L., Salbei, salvia, *Mentha*, Minze.

udien tuttas treis, lur miédi franc cuntenta.
 „Nus essan treis signuras, en seida schloppigiond
 mein nus atras verduras, cantond e musicond ;
 nus essan in treifégl e quel che sin nus mira
 sa tschunsch, sch'el ha bien égl, anflar en nus ventira ;
 formein ensemen lîgia, che mai daventa mischa,
 en nus il bien seligia ferm sco en Lîgia Grischa
 encunter certs tirans en smanatschontas tuors,
 crudeivels castelans, che berglan sco ils uors ;
 cu schai sco en perschun la sanadat ligiada
 dal maun rubiést, cugliun de malsogna rabiada,
 lu nus ils nos spaduns alzein cun ferma gniarva,
 unfrin per vus nos duns, zugliai en nossa jarva.
 Ti, Mentha, ti Inglesa, entscheiva a segar,
 strein' in canvau pervèsa, nus lein lu enzardar.
 „Tscha pia ! ina prèsa ! hai fatg da frestg bonbons
 e quels rasau en sdrèsa, neve-tgei bials affons !
 Mia prèsa ha bien friéd, il cor fa sturnidar,
 ch'el ha tut meglier riéd d'en siu mulin barhar ;
 jeu sun 'gl εμπrem mordenta, daventel lu stizzonta,
 jeu sun, schege ardenta, savens er frestgentonta ;
 ensemen cun ischiu il saung sai stizzentar,
 il flad, il tarladiu, tras mei sas medegar ;
 tschurvî sas quietar, cu'l splunta vid il frunt
 e porta vul sfraccar, sch'ti ligias mei sil frunt.
 Da vegl en tresta scheina ins veva mei stuschau,
 ma jeu hai tratg cadeina, memezz' hai liberau ;
 tgei vevel jeu marvèglias de Pluto, Proserpina,
 de rumper las urèglias culs fatgs de lur carplina !
 Vend Baucis la visetta de Zeus, il diu de peisa,
 ha quella buna veglietta mess mei en miez la meisa ;
 a Roma er vegnida e sun tras miu valî
 vegnida en cuîda tier spusas cun tschupî ;
 sun alla fin vegnida el paradis a suost,
 jeu vegnel benedida da Nossadunna d'Uost.
 Uss, Salvia, sefai suenter, igl ei aviert in vau,
 semetta pulit denter e fai il *tiu* canvau.“
 „Sche ei sto esser pia luvrau cun il schalun,
 dar sto 'i harmonia, silmeinz sco el falun !

Aha — ell'ei scarpada en bucca la burniala,
 la gula ei scollada e tuna sco patiala!
 Has sfarfagau Larynx, la orgla fa la méttà,
 nuv-gula sco in Sphinx revolve égl's de grétta;
 il mal va fetg dad jértg a funs en la ragisch,
 ei tuna da caviértg, ei frèda tut da mîsch!
 En tuts quels cass fatals ins Salvia fa clamar
 e bandischar tonts mals munglass mo cun suflar;
 perfin la sezza mort jeu duessel far murir,
 von la sigira sort enqual less aunc fugir!
 Daveras — sche ina jarva fuss cunter mort carschida,
 lu fuss ei franc la *Salvia* — ei caussa garantida.
 Ne pertgei numneis mei Salvia — bein capis,
 sche vies tgau duvreis, ch'il num ei in avis.
 Laschei vus raquintar miu Aungel Pertgirader,
 co el tras mei spindrar podiu ha il Salvader.
 En tiara cun las tummas, che senumnan piramidas,
 dil divin affon la mumma enquera in' untgida;
 Tras il sablun tschuatta bugen la „nav-desiért“,
 ma en quel negliu secatta in liug che dess albiért;
 gia ves'il bien manader, Josef, cun anguschada
 parér persecitader, smanond la criua spada;
 siu maun va fetg tremblond, l'anguscha siu cor siara,
 siu égl va ferm rugond 'gl affon che tegn la tiara;
 lu anavon mirond uss catta spèrt d'agur
 in tschéspet verdegont, che cloma cun verdur;
 e caminond cun prèscha encunter la verdura,
 anètg lu quella crèscha, daventa protectura
 cun frastgas ambratschond la sontga caravana,
 il Tschut de Diu zuppond von grétta herodiana;
 puspei sefa tut pintga, en salv tegn il Salvader,
 pli lunsch, sprezzond la pintga, va'l nausch persecitader;
 e lu er vinavon la familia sontga va,
 e mei ha igl affon cresmau cun in tatâ.
 Ed ussa vi jeu quèscher, miu num hai explicau,
 fagei satgei bien nèscher, ord quei che hai semnau.
 Ed ussa ti, Melissa, fai pleins il nies treifegl,
 il nies malètg, Melissa, finescha cun bien égl!“
 „Co? jeu deigi far perfetgs il nies malètg?

Sche jeu savess quei far, fuss ei segir endretg.
 Sco tiarza en la lîgia bugen jeu less gidar
 de emplenir la spîgia, far greva daventar.
 Beinduras sillas spîgias en latg ne madiradas,
 sco prémi per fadîgias, il tschiel lai dar rugadas;
 rugadas dil nectar, il dultsch affon de fluras,
 affon che san schendrar mo mummas ch'ei aunc fluras.
 Sin tals èrs de dultschèzia emprema sun medunza,
 schege fuss stau scartèzia d'anflar mei sco zarclunza;
 jeu sun ge la *Melissa*, che vul ge dir *aviul*,
 comondel la milissa campad' sut dultsch arviul;
 cun mia pintga schuldada sai far conquistas grondas,
 sch'il tschiel dat solegliada buc mo sin las calondas;
 tenor in vegl contract che nus vein fatg cul Segner,
 furnin il ver extract de tuttas flurs dil Segner;
 quel ei la vanzadira ed il davos avis
 de quella dultscha spisa che dav' il paradis.
 Ed ussa per finir, aunc sco davos avis
 per bien a vus vi dir, speranza vus capis.
 Nus treis, flur labialas, purtein il nies tschupî,
 il bî, sin nossas nialas el cauld, tumpriv miezdî;
 saveis vus il mistéri, che fa umbriv'a nus?
 nus vein negin fastédi d'el revelar a vus.
 Nies flad sco *nebla* d' *jéli* serasa sur de nus,
 sc'in parisol ded jéli bein umbrivescha nus;
 sche vus leis star cun nus, partin il paviglion,
 sche vus leis ir cun nus, fagein il postiglion.
 Melissa, Salvia, Mentha — daveras bî treifégl!
Ventira, neu carschenta, lu vein in *quaterfégl!*“
 „Eviva il Treifégl“ — clom'ei entuorn, entuorn,
 „Eviva il Quaterfégl“ — ei igl applaus tut stuorn.
 Suentèr pintga pausa vegn ina murmignond
 e raspa sco la lausa, in pign pil maun manond.
 „Cheu vegnan ge alzas el dudischavel tschiel
 las treis reginas Sabas, ch'ei dadas giu da tschiel!
 Quellas treis sontgèttas — atgnamein mo jastras —
 van vendend lur pèttas en schiarls ed en canastras,
 e schassen crer bugen, sch'ins fuss pinaus apposta,
 che lur pèttas vessen en la megliera péra tosta;

ma tgî che buc entir laguota giu las snéclas,
 sto clamein sentir, ch'ei mess en mo *fignéclas!*
Kamilla — per sesez, ei nuot encunter ellas!
 Silpli ell'astga *gliéz* — lustrar calzès a quellas!
 Schege che sto siglir beinduras tut a frusta
 e biars gidar el pir — ad ell'ins dat la crusta;
 sin ell'ins mira gnanc, cu ha purtau confiért,
 e paupers — sai quei franc — en jert ei siu albiért.
 Cun tut sun *Matricaria*, la vera jarva-mumma²²,
 che vul en buna aria bein dir pulita summa;
 perquei ti bien *Isop*²³, neu, dai il tiu Asperges,
 po dar ch'il telescop vegn clars cun tiu Asperges;
 bronzina has recenta, fas 'gnir ord il runcar
 la gniarva dormulenta e scatschas il catarr;
 ti fas igl exorcism cun strias ch'ei en bucca,
 ed er il rematism siglentas ord la trucca;
 cu égls ein spir brantinas, ch'els pon si strusch levar,
 spèrt han fanestras finas, sch'els laian tei lavar.
 Perquei per buna fin, tut schend cul meglier scopo,
 ureien per latin: Asperges me hissopo!
 Isop ha fatg viadi, el vegn dagl orient,
 bugen uss in vinadì buess egl occident!“
 Cun gronda reverenza ils dus van en lur plaz,
 en cassa sin credenza van scadenond ils baz.
 Mondì uss la table d'hôte enviars la sia fin,
 ei suond igl epilòg, ma buca per latin.
 Il plaid de conclusiun tegn il signur *Issiens*²⁴,
 en quel ha el caschun de porscher dus mambiens;
 sco *grisch* en la mesada el ha experienza,
 ei dapertut da casa, ha era eloquenza.
 „Jeu hai, sco grischa flur, en quest rudî floral
 avis e la honor de dir il plaid final.
 Ils plaids ein oz siglî sco litgivas ord il lag,
 en legher, viv rudì, sco 'i fuss canzuns de pag;
 a *nossa table d'hôte* el *pavillion Verduras*
 il temps ei ius dabot, „Menu“ ha fatg bravuras;

²² *Matricaria chamomilla* L., Kamille, flur-camella.

²³ *Hissopus offic.* L., Ysop.

²⁴ *Artemisia Absinthium* L., Wermut, *issiens*.

Menu — naschius el tgau de cuschaniers zun habels,
 che han er approbau nos biologs capavels.
 Principi ferm e stabel tier nus va tras metoda,
 il crer mo al probabel ei buca nossa moda ;
 tut quei che ei nuscheivel, da nus vegn bandischau,
 tut quei ch'ei sanadeivel, da nus vegn practicauc ;
 adina defendin la vet' e sanadat,
 per quella nus murin cun generusadat ;
 ch'ins sappi grau a nus, ne metti sutta peis —
 da nus vegn perdunau, sco vus ge tuts saveis ;
 nus *tuts* survin ad *in*, che ei nies ver Signur,
 ad el nus obedin, adin' e per amur ;
 scadin sil post fixau, scadin cun tuts ils duns
 ch'ad el ei vegniu dau dal Tutpussent schi buns ;
 sche mo ins nus capéss ed applicass endretg
 adina sco 'i s'udéss — tut mass lu pli perfetg ;
 er jeu stoi protestar avon quest auditori
 encunter 'gl *abusar* dil miu lavoratori ;
 quel ei in arsenal cun armas approbadas,
 che sdreinan cun itschal malsognas en armadas ;
 ma uss — co ins sepèrda ! surdrova la pussonza !
 Ge — la *bubronda vèrda*²⁵ — ei *gronda maltempronza*.
 Il bien vegn abusaus tras in crudeivel *trust*,
 en tîssi vegn midaus, ch'ins beiba aunc cun gust !
 Cun quella violenta, fallida dissonanza,
 ch'offenda e vilenta, *restein* nus en *scarpanza*.
 Accord lein mantener e senza dispittar
 cun quei ch'ei bien e ver, cul dultsch e cugl amâr.
 Ils tschochentai pagauns vesevan en nus plontas
 mo strîas e pitauns cun miras smanatschontas ;
 ils temps vegni *cristgauns*, ein î cun quellas ratschas,
 els han cun égls pli sauns mirau en nossas fatschas.
 Er jeu — per illustrar la caussa cun exempel —
 er jeu, ch'hai gust amâr, vegnius sun tier miu tempel.
 La detga cristiana sco in affon raschuna
 en melodi' arcana, cun ver carin resuna ;
 secund la detga sun naschius sin il Calvâri,
 tras il *Salvader* sun vegnius en igl erbâri.

²⁵ Absinthe.

Curdond dagueot vinadi, ch'ins ha ad ei porschiu
 cun cor aschî selvadí giu sil terratsch cotschniu,
 cun ina dolor vestgida, schi gronda sco la mar ;
 spèrt jarva ei carschida ord il dagueot amâr,
 sin ell' il Segner mira, mi ond la benedescha,
 da lû la jarva plira, ils auters consolescha.
 Acerba medeschina ei igl issiéens amâr
 e baul ne tard adina a tuts dat da schigiar ;
 perquei ch'ei benedius sin igl altar cruschal,
 adina ei cungiús en *dultsch* siu gust final ;
 tier ils *pagauns* formava il létg de *cremaziun*,
 tier ils *cristgauns* ornava il matg *dell' Assumpziun* ;
 tier ils *pagauns* schemeva sco tschèndra prischunada,
 tier ils *cristgauns* flureva en rosas de levada.
 O *detga*, car affon, cun égls dil paradís,
 raschuna, car affon, nus mai vegnin unfis ;
 nus mai vegnin unfis d'udir la tia vusch,
 in coc, dil paradís contegn la tia nuschi ;
 scò Aungelet ti sgolas sur il regn de Flora,
 semmond las tias rosas, ti scrivas nossa gloria ;
 lein leger igl urbari en mauns della natira,
 'l secrets en igl erbari, rasaus sur la cultira ;
 lein leger cun adatg, cun senn e pietat,
 cu s'arva cun il Matg la grond' Universitat ;
 mintg' onn lein visitar la grond' Exposiziun,
 en quella admirar la *divina* scaffiziun ;
 lein leger maun divin, che scriva revelond
 en Flora per scadin, che va aunc meditond ;
 lein leger sontga viarva e buc spargnar fastédis
 per ord flur ed jarva emprender sogns mistéris.
 La Flora ei in scazi, las flurs ses diamants,
 lein scavazar quei Placi, lu seglian sogns hidrants !
 O Flora, *prau* de *steilas*, o *firmament* de *flurs* !
 O schei *flurir* las *steilas* ! O schei *sclarir* las *flurs* !
 Tiu *pass*, o buna Flora, *vestitg* dil paradís,
 terlischa sc'in' *aurora* von *piéрти* dil parvis...

